

Nr 43

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om skattebefrielse för ersättning till övervakare, m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 467 av herr *Gorthon* samt II: 638 av fru *Kristensson* och fröken *Karlsson*, vari hemstälts, "att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning samt förslag snarast om skattefrihet för inkomst — förslagsvis upp till ett årligt belopp av 1 500 kronor — i den mån denna förvärvats genom deltidsarbete för vård och tillsyn av äldre människor i deras hem"; ävensom

2) motionen II: 172 av fru *Gunne*, vari hemstälts, "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att frågan om befrielse från beskattning av ersättning som utgår till övervakare och tillsynsmän inom kriminal-, nykterhets- och barnavården snarast utredes".

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 172 samt, vad angår yrkandet i motionerna I: 467 och II: 638, till motionen II: 637.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

Motiveringen för yrkandet i *motionerna I: 467* och *II: 638* återfinns i motionen II: 637, vari behandlas ett flertal frågor angående åldringsvården. Rörande skattefrihet för inkomst, förvärvad genom arbete inom åldringsvården, anföres att det torde vara svårt att finna en lämpligare uppgift för det frivilliga socialarbetet än att organisera och svara för att ledig arbetskraft kommer hemvården av äldre medmänniskor till godo. Beskattningen av eventuella inkomster av sådant deltidsarbete avhåller emellertid många från sådana uppgifter. Motionärerna förordar därför en begränsad skattefrihet för sådana tjänster, lämpligen intill ett belopp av högst 1 500 kronor.

I *motionen II: 172* erinras om att de frivilliga övervakarna och tillsynsmännen inom kriminal-, nykterhets- och barnavården erhåller ersättning per

klient och månad med 15 kronor. Detta belopp kan knappast betraktas som betalning för utfört arbete, eftersom det inte står i proportion till de prestationer övervakaruppgiften innebär, utan har karaktären av en schablonmässigt fastställd, i många fall otillräcklig ersättning för kostnader i samband med uppdragets fullgörande. Arvodena har hittills i stor utsträckning betraktats och behandlats som skattefria. Frågan om deras karaktär av skattepliktig inkomst har nyligen aktualiserats i samband med 1961 års taxering.

Vid deklaration av sådan ersättning såsom skattepliktig inkomst har vederbörande givetvis möjlighet att göra avdrag för kostnader för uppdragets fullgörande. En detaljerad och riktig redovisning av kostnaderna måste basera sig på noggranna anteckningar om utlägg för porto, telefon och vissa resor, även för nödvändiga vänskapsgåvor och kontaktmedel av de mest skilda slag m. m. En sådan redovisning innebär i förhållande till den ersättning det är fråga om — 180 kronor om året — en anmärkningsvärt omständlig procedur.

Det måste vara ett samhällsintresse av första ordningen att allt fler människor engageras i arbetet med övervakning, inte minst människor från det produktiva livets många verksamhetsgrenar. För dessa människor kan och bör det ej bli fråga om många övervakaruppdrag utan om något eller några få fall, som kan ägnas desto större intresse och omsorg. För de allra flesta människor skulle skattefrihet för dessa ersättningar te sig rimlig och rättvis och uppfattas som ett naturligt uttryck för samhällets positiva syn på övervakarens samhällsviktiga och i många fall uppoffrande gärning.

Utskottet

Yrkandena i förevarande motioner går ut på skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i syfte att åstadkomma viss skattefrihet för ersättningar som erhålles för vård av äldre eller genom arbete såsom särskild utsedd övervakare eller tillsynsman. Äldrvården har uppmärksammats i motionerna I:467 och II:638, därvid förordats frihet från inkomstskatt förslagsvis för en årlig inkomst av 1 500 kronor, i den mån inkomsten förvärvats genom deltidsarbete för vård och tillsyn av äldre personer i deras hem. Utredningsyrkandet rörande övervakares och tillsynsmäns arvoden framställes i motionen II:172 och avser sådana uppdrag inom kriminal-, nykterhets- och barnvården. Motionären uttalar att utredningen bör syfta till att i största möjliga utsträckning hänföra berörda arvoden till skattefri inkomst.

Utskottet får till en början erinra om att vårt inkomstskattesystem utgår från principen att skatt skall utgöras efter förmåga. Visserligen har i några undantagsfall stadgats att viss inkomst, som i och för sig är av skattepliktig natur, skall vara undantagen från inkomstbeskattning. Detta har emellertid främst berott på taxeringstekniska skäl eller på att inkomsten har understödskaraktär och till sin storlek uttryckligen avvägs med utgångspunkt från att beskattning inte skulle äga rum. I sistnämnda fall har för övrigt skatteförmågeprincipen

även kunnat åberopas för skattebefrielsen. Däremot måste det anses vara helt stridande mot skatteförmågeprincipen att befria principiellt skattepliktiga inkomster från beskattning på den grund att de utgöres av ersättningar för ett arbete som är särskilt angeläget ur det allmännas synpunkt. Enligt utskottets mening bör den särskilda uppmuntran till dylikt arbete, som kan finnas erforderlig, ske på annat sätt än genom lättnader vid beskattningen. Utskottet anser sig inte kunna bortse från att ett bifall till de föreliggande motionsyrkandena skulle kunna föranleda att krav med lika starkt fog framställes på skattebefrielse för ett flertal andra, under motsvarande förhållanden utgående ersättningar. Vad angår yrkandet om skattebefrielse för inkomst vid vård av äldre kommer härtill att den avsedda skattefriheten skulle vid tillämpningen medföra inte oväsentliga praktiska svårigheter bl. a. ur kontrollsynpunkt.

Beträffande yrkandet om skattefrihet för övervakararvode vill utskottet framhålla att detta uppgår till endast 15 kronor per månad och klient. Såsom motionärerna påpekat torde uppdragen inte sällan för övervakarna vara förenade med kostnader som motsvarar eller överstiger den utgående ersättningen. Särskilt torde detta gälla de övervakare som av personligt intresse eller annat särskilt skäl och som ren fritidssyssla åtagit sig något eller några få uppdrag. De utgifter, som sålunda åsamkas övervakarna och tillsynsmännen, är givetvis att betrakta som avdragsgilla kostnader, vilka vid beskattningen får avräknas från det erhållna arvudet. De speciella förhållanden som är förknippade med ifrågavarande uppdrag torde motivera att frågan i vad mån de av övervakare uppgivna kostnaderna för uppdragets fullgörande kan anses avdragsgilla bedömes efter tämligen generösa grunder och med beaktande av att svårigheter inte sällan kan möta för övervakaren att styrka kostnaderna. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I:467 av herr Gorthon samt II:638 av fru Kristensson och fröken Karlsson om viss skattefrihet för inkomst genom deltidsarbete inom den öppna äldreomsorgen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, ävensom

2) att motionen II:172 av fru Gunne om skattebefrielse för ersättning till övervakare och tillsynsmän måtte, i den mån motionen icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anför, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 20 april 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Oscar Carlsson, Yngve Nilsson, Tage Johansson, Sundin och Kronstrand; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Nilsson i Svalöv, Christenson i Malmö, Darlin, Andersson i Essvik, fru Holmqvist, herrar Kristenson i Göteborg, Nilsson i Tvärålund och Rydén.